

A 1598/válfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Nefndarálit velferðarnefndar um

þingmannatillögu um norræna heilsugæslu án stjórnsýsluhindrana

1. Tillaga nefndarinnar

Velferðarnefnd leggur til að

Norðurlandaráð beini tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar um

að hún auki metnað í norrænu samstarfi um heilbrigðismál svo um munar;

að hún taki virkan þátt í núverandi ferli í því skyni að efla norrænt heilbrigðismálasamstarf sem dregur úr kostnaði, bætir gæði heilbrigðisþjónustu, eykur öryggi sjúklinga og rétt þeirra á að leita hjúkrunar hvar sem þeir vilja;

að hún styðji markmiðið um að skapa norrænt svæði með frjálsu flæði sjúklinga, rannsóknaniðurstaða og upplýsinga um sjúklinga;

að norrænu forsætisráðherrarnir hafi umsjón með ferlinu.

2. Aðdragandi

Velferdsutvalget har mottatt to medlemsforslag;

- A 1596/válfärd: Medlemsförslag om ett nordiskt ersättningsssystem som kan ge äldre rätt att välja omsorg
- A 1598/válfärd: Medlemsförslag om gränslös nordisk sjukvård

Velferdsutvalget har dröftat medlemsforslagene i flere omganger, for å vurdere om det er grobunn for enighet på tvers av politiske skillelinjer. Det har det ikke vært, og forslagene er derfor behandlet hver for seg, med reservasjon fra Den sosialdemokratiske gruppen og Den venstresosialistiske grønne gruppen.

Begge medlemsforslag er meget politiske og kontroversielle, og synspunktene på forslagene er derfor afhængig av politisk ståsted hos Velferdsutvalgets medlemmer.

Den 4. februar 2014 ble Velferdsutvalgets medlemmer enige om ordlyden, og besluttet å sende spørsmål på vegne av alle utvalgsmedlemmer til Danmarks, Finlands, Islands, Norges, Sveriges regjeringer og selvstyreområdene Færøyene, Grønland og Åland. Velferdsutvalget mottok svar fra Island 28. mars 2014, som har ordførerskapet til Nordisk ministerråd, og koordinerer svarene.

3. Høring

Velferdsutvalget sendte omfattende spørsmål (vedlagt): E 1/2014 til Danmarks, Finlands, Islands, Norges, Sveriges, regjeringer og til Færøyene, Grønland og Åland, den 4. februar 2014, og mottok svar den 28. mars 2014 fra den islandske regjering ved sosial- og boligminister og nordisk samarbeidsminister: Eygló Harðardóttir og helseminister: Kristján Þór Júlíusson, i forbindelse med behandlingen av to medlemsforslag:

- A 1596/vælfærd: Medlemsforslag om ett nordiskt ersättningssystem som kan ge äldre rätt att välja omsorg
- A 1598/vælfærd: Medlemsforslag om gränslös nordisk sjukvård

4. Sjónarmið nefndarinnar

Velferðarnefndin vill geta þriggja samninga sem norrænt samstarf á sviði heilbrigðis- og félagsmála byggir á en þeir eru:

- Norðurlandasamningur um almannatryggingar
- Norræni sáttmálinn um félagslega aðstoð og félagslega þjónustu
- Samningurinn um sameiginlegan norrænan vinnumarkað fyrir tiltekna starfsmenn innan heilbrigðiskerfisins og á sviði dýralækninga

Velferðarnefndin vísar til nýjustu viðleitni til að finna raunhæfar lausnir á viðfangsefnum í velferðarmálum á heilbrigðissviði á Norðurlöndum en það var þegar Bo Könberg, fyrrum heilbrigðis- og félagsmálaráðherra Svíþjóðar, lagði fram skýrslu um nánari útfærslu á norrænu samstarfi um heilbrigðismál til næstu 5-10 ára. Í skýrslunni eru nefnd 14 atriði þar sem Norðurlöndin geta eftt samstarf sitt svo um munar. Norræna ráðherranefndin ráðgerir margar aðgerðir á sviði heilbrigðis- og félagsmála eins og fram kemur í forgangsröðun fjárhagsáætlana frá með árinu 2015 en að þeim koma norrænu samstarfsráðherrarnir, heilbrigðis- og félagsmálaráðherrarnir, löndin sjálf og aðrir aðilar. Velferðarnefndin vill meðal annars nefna áætlun Norrænu ráðherranefndarinnar til þriggja ára, „Sjálfbæra norræna velferð“, sem kveður á um nýjar velferðarlausnir fyrir almennig á Norðurlöndum. Áætlunin fjallar um hvernig hægt verði að endurnýja norræna velferðarlíkanið og þróa það enn frekar. Hafin er vinna að því að þróa nýskapandi lausnir einkum á þremur áherslusviðum en þau eru:

- Menntun og vinna að velferð
- Rannsóknir í þágu velferðar
- Innviðir í þágu velferðar

Aðrar mikilvægar aðgerðir eru ráðherranefndartillaga B 294/vælfærd: Ráðherranefndartillaga um „Nýtt norrænt samstarf um félags- og heilbrigðismál“ og B 283/vælfærd: Ráðherranefndartillaga um nýtt skipulag norræns samstarfs í málefnum fatlaðra

Norðurlandaráð

A 1598/vælfærd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Norðurlandaráð

A 1598/vælfærd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Velferðarnefndin vísar til þeirra miklu skipulagsbreytinga sem gerðar hafa verið. Þar á meðal var *Norræni lýðheilsuháskólinn* (NHV) lagður niður, Norræna ráðið um málefni fatlaðra (NHR) var einnig lagt niður en þess í stað sett samstarfsráð á laggirnar. Þá fluttu norrænar stofnanir undir sama þak og Norræna velferðarmiðstöðin (NVC). Norræna velferðarmiðstöðin hefur unnið fjöldann allan af skýrslum og staðið að ráðstefnum leiðandi aðila um mál sem eru efst á baugi á Norðurlöndum. Þau eru meðal annars velferðartækni (fyrir eldri borgara og sem vinnumarkaðs-aðgerð fyrir fólk með hreyfihömlun), eldri borgarar á Norðurlöndum; geðheilsa; ungt fólk á jaðri samfélagsins, norræna velferðarlíkanið, fátækt barna, hjálpartæki og norrænar áfengis- og fíkniefnarannsóknir svo eitthvað sé nefnt. Markmiðið er meðal annars að Norðurlandþjóðirnar læri hver af annarri um góðar starfsvenjur og beri saman reynslu sína af nýskapandi lausnum. Í því sambandi má nefna mjög sérhæfðar meðferðir, sjaldgæfar sjúkdómsgreiningar, norrænt samstarf um rannsóknir sem byggjast á gagnagrunnum, velferðartækni, samstarf um lýðheilsu (þar sem stefna í áfengis- og tóbaksmálum er í fyrirrúmi), samstarf um lyfjamál, hreyfanleika sjúklinga innan Norðurlandanna, baráttu gegn sykla-lyfjaónæmi og starf gegn auknum heilsuójöfnuði svo eitthvað sé nefnt.

Velferðarnefndin telur svigrúm vera til að stefna enn hærra á sviði heilbrigðismála og velferðar. Velferðarnefndin hefur um margra ára bil lagt áherslu á mikilvægi þess að velferðarstefna komist á pólitíska dagskrá rétt eins og umhverfismálin hafa gert um margra ára bil. Velferðarnefndin lagði snemma fram óskir þess efnis með nefndartillögu um að stofna til „Öndvegisrannsóknna II á sviði velferðar-, heilbrigðis- og félagsmála“. Velferðarnefnd tók ákvörðun um að afskrifa tillöguna á þessu ári (2014) en vill benda á þann gífurlega pólitíska vilja og fjármuni sem námu um 400 milljónum danskra króna sem varið var í Öndvegisrannsóknir I: Umhverfismál. Velferðarnefndin telur að í fyllingu tímans beri að grípa til ámóta aðgerða á velferðarsviði. Bo Könberg-skýrslan er góð byrjun en henni ber að fylgja eftir með fjárveitingum í löndunum sem og í norrænu samstarfi.

Velferðarnefndin telur að með efldu norrænu samstarfi um heilbrigðis- og félagsmál og velferðarstefnu verði meðal annars hægt að draga úr kostnaði, bæta gæði heilbrigðis- og hjúkrunarþjónustu, efla rannsóknir og þekkingarmiðlun, skapa störf með félagslegri nýsköpun, auka öryggi sjúklinga og rétt þeirra til að leita sér heilbrigðisþjónustu þar sem besta meðferðin er í boði, á Norðurlöndum, í ESB-ríkjum og víðar.

Velferðarnefndin styður tillöguna um að komið verði á norrænu milliríkja-samstarfi um velferðarstefnu.

Að mati velferðarnefndarinnar spannar tillagan fleiri svið og er krefjandi lagalega séð. Því er tekið fram í tillögunni að norrænu forsætisráðherrarnir haldi utan um ferlið rétt eins og í tilviki Öndvegisrannsóknáætlunarinnar.

Norðurlandaráð

A 1598/válfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Norðurlandaráð

A 1598/válfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

5. Niðurstaða

Í ljósi þess sem hér hefur komið fram leggur velferðarnefndin til að

Norðurlandaráð beini tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar um

að hún auki metnað í norrænu samstarfi um heilbrigðismál svo um munar;

að hún taki virkan þátt í núverandi ferli í því skyni að efla norrænt heilbrigðismálasamstarf sem dregur úr kostnaði, bætir gæði heilbrigðisþjónustu, eykur öryggi sjúklinga og rétt þeirra á að leita hjúkrunar hvar sem þeir vilja;

að hún styðji markmiðið um að skapa norrænt svæði með frjálsu flæði sjúklinga, rannsóknaniðurstaða og upplýsinga um sjúklinga;

að norrænu forsætisráðherrarnir hafi umsjón með ferlinu.

Kaupmannahöfn, 27. júní 2014

Anders Andersson (KD) formaður

Bente Stein Mathisen (H)

Birgitte Josefsen (V)

Elisabeth Björnsdóttir Rahm (M)

Helgi Abrahamsen (sb)

Jóhanna María Sigmundsdóttir (F)

Kent Ekeröth (SD)

Per Stig Møller (KF)

Fyrirvari:

Fyrirvari frá nefndarmönnum úr flokkahópi jafnaðarmanna og flokkahópi vinstri sósíalista og grænna.

Nefndarmenn sem gera fyrirvara sjá margar góðar tillögur sem velferðarnefndin hefur rætt um áráðir og að raunhæfur árangur geti smám saman náðst í framhaldi af skýrslu Bos Könberg og stórum hluta starfsemi og áætlana sem Norræna ráðherranefndin hefur ýtt úr vör. Nefndarmenn úr flokkahópi jafnaðarmanna og flokkahópi vinstrisósíalista og grænna vísa til þess að velferðarnefndin hefur við fyrri afgreiðslu á viðamiklum skipulagsbreytingum á norrænu samstarfi veitt „friðunartíma“ þar sem tveimur árum var veitt í skýrslugerð en á þeim tíma gafst tóm til að útfæra umbætur og aðgerðir nánar. Þetta var gert þegar Norræna velferðarmiðstöðvarinnar var stofnuð á sínum tíma og nú: ráðið. Þannig er hægt að sníða tillögur og aðgerðir að sviðum þar sem pólitískan þrýsting skortir.

Í ljósi þess sem hér hefur komið fram beina nefndarmenn úr flokkahópi jafnaðarmanna og flokkahópi vinstrisósíalista og grænna þeim tilmælum til Norðurlandaráðs

að ráðið aðhafist ekkert vegna A 1598/velferd: þingmannatillögu um norræna heilsugæslu án stjórnsýsluhindrana.

Kaupmannahöfn, 27. júní 2014

Christer Adelsbo (S), varaformaður

Christian Beijar (ÁSD)

Finn Sørensen (EL)

Karen J. Klint (S)

Mikael Jungner (sd)

Sonja Mandt (A)

A 1598/válfärd:

Fjallað um í:

Velferðarnefnd

Fylgiskjal:

– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Norðurlandaráð

A 1598/válfärd:

Fjallað um í:

Velferðarnefnd

Fylgiskjal:

– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Medlemsförslag om gränslös nordisk sjukvård

Att arrangera sjukvård för sina medborgare är en massiv utmaning för de nordiska länderna. Den förändrande demografin leder till ökade kostnader, och samtidigt kräver hög kvalitet en tillräckligt stor volym, dvs. antal patienter. De nordiska länderna utgör tillsammans 25 miljoner invånare.

Detta har uppmärksammats också på ministerrådets sida, och bland statsministrarna. Nyligen har Bo Könberg från Sverige fått i uppdrag att utreda hälsosamarbetet i Norden. Slutrapporten skall lämnas till de nordiska social- och hälsovårdsministrarna i juni 2014. Tanken är att rapporten ska få samma aktiva politiska uppföljning som den snart fem år gamla Stoltenberg-rapporten har fått både på regerings- och parlamentarikersidan.

Mittengruppen och Nordiska rådet verkar sedan länge för ett mer effektivt hälso- och sjukvårdssamarbete i Norden. I oktober 2007 godkände Mittengruppen ett förslag om ett nordiskt hälsovårdsområde som ledde till en rekommendation från Nordiska rådets välfärdsutskott till Nordiska ministerrådet om att utse en expertgrupp för att kartlägga samarbetsmöjligheter inom sällsynta sjukdomar och resurskrävande behandlingar. I november 2010 godkände Nordiska rådet en rekommendation om att skapa en nordisk handlingsplan gällande sällsynta sjukdomar.

Mittengruppen stödjer de åtgärder som ministerrådet hittills har vidtagit, men efterlyser mycket större ambition och konkreta åtgärder från både hälsovårds- och statsministrarna. Mittengruppen ser inte att de goda intentionerna har lett till banbrytande nya samarbeten – samarbeten som sparar resurser och ökar kvalitén inom sjukvården.

Enligt Mittengruppen beror succén bakom Stoltenbergs rapport på försvars-, utrikes- och säkerhetsfrågor på följande faktorer:

- 1) att uppgiften från ministrarna var tillräckligt tydlig
- 2) att gruppen hade den motivation, expertis och auktoritet som behövdes
- 3) att rapportens timing var god med tanke på hur försvars-, utrikes- och säkerhetssamarbetet hade utvecklats och vilken kostnadspress det fanns för de nationella förvaltningarna
- 4) att rapportens rekommendationer var tillräckligt konkreta och genomtänkta och att
- 5) tiden var mogen för ett tätare samarbete.

Mittengruppen anser att en "Stoltenberg-rapport" inom hälsovård är möjlig men det förutsätter att många pusselbitar faller på plats.

Mittengruppen föreslår att en lista över målsättningar för mer nordisk nytta inom sjukvården kunde inkludera t.ex. följande punkter:

- 1) Eliminering av sådana hinder som förhindrar patienternas fria rörlighet över landsgränser. Pengarna bör följa patienten.
- 2) Arbetsfördelning och kunskapsspridning mellan länderna när det gäller sällsynta sjukdomar. Detta är viktigt för att garantera kvaliteten i behandlingen.

Norðurlandaráð

A 1598/välfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Norðurlandaráð

A 1598/välfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

3) Harmonisering av kliniska (forsknings)databaser. Godkännande av ett forskningsförsök i ett land bör medföra godkännande i alla länder. Det här skall också ses som ett sätt för de nordiska länderna att konkurrera bl.a. med de asiatiska länderna som under de senaste åren har tagit över en del av marknaden för klinisk forskning.

4) Harmonisering av rekommendationerna för "God Medicinsk Praxis".

5) Utveckling och utvidgning av NORDCAN-samarbetet för att införa ett nordiskt cancerregister. Antalet cancerfall ökar tillsammans med den demografiska förändringen i de nordiska länderna. Ett större registreringsområde skulle underlätta forskning och bidra till att identifiera och sprida *best practice*.

6) Gemensamma uppköp av utrustning, medicin, IT-system osv. när detta är möjligt och medför lägre priser.

7) Nordisk målsättning om att IT-system i framtiden skall kunna "tala med varandra" tvärs över landsgränser. Det ökar tryggheten för patienter som blir sjuka i ett annat nordiskt land.

8) Insats för telemedicin. En patient skall kunna tillses av den bästa experten, oavsett i vilken del av Norden de två befinner sig.

9) Mer samarbete inspirerat av "ESS-modellen" i Skåne, där Sverige och Danmark tillsammans bygger världens största mikroskop. T.ex. kan länderna samarbeta om vissa behandlingar som kräver avancerade och dyra instrument samt t.ex. om stamcellforskning.

10) Införande av ett system av "öppna jämförelser" i hela Norden när det gäller kvalitet, resultat och kostnader för sjukvård liksom preventivt arbete.

I dessa tio förslag har Mittengruppen valt att fokusera på sjukvård, men gruppen vill understryka att preventionsarbetet har avgörande betydelse när man ser på sjukvården.

Mittengruppen anser att principen för nordisk samverkan i alla sektorer bör vara att inget land ensamt kan bromsa samarbetet. Detta bör gälla såväl för försvars-, utrikes- och säkerhetspolitik som hälsovårdspolitik. Samarbetet bör därutöver kunna vidareutvecklas utan deltagande från alla.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår nedanstående medlemmar av Mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna

att öka ambitionen betydligt för det nordiska hälsovårdssamarbetet

att bidra aktivt till den pågående processen för att förstärka sådant nordiskt samarbete inom hälsovårdssektorn som sparar resurser, förbättrar hälsovårdens kvalitet samt ökar patientsäkerheten och förstärker patienternas rätt att söka vård var de vill

att ställa sig bakom målet att skapa ett nordiskt område där patienter, forskningsresultat och patientinformation kan röra sig fritt

att de nordiska statsministrarna koordinerar processen

Norðurlandaráð

A 1598/välfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Norðurlandaráð

A 1598/välfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Tórshavn den 24 september 2013

Anders Andersson (KD)
Anders Eriksson (ÅF)
Agneta Börjesson (MP)
Arto Pirttilahti (cent)
Anita Brodén (FP)
Bertel Haarder (V)
Birgitte Josefsen (V)
Christina Gestrin (sv)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Finn Thranum (V)

Jan Lindholm (MP)
Helgi Abrahamsen (sb)
Höskuldur Þórhallsson (F)
Jóhanna María Sigmundsdóttir (F)
Johanna Karimäki (gröna)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Robert Marshall (Björt framtíð)
Simo Rundgren (cent)
Thomas Danielsen (V)
Ása Torstensson (C)

Norðurlandaráð

A 1598/välfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Norðurlandaráð

A 1598/välfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

BILAG 2:

SKRIFTLIG FRÅGA

om välfärdspolitiska frågor till de nordiska ländernas regeringar samt Färöarna, Grönland och Åland

Välfärdsutskottet noterar att det är hög aktivitet i det nordiska samarbetet inom välfärdsområdet, bland annat genom de nya programmen initierade av Nordiska ministerrådet: "Om hållbar nordisk välfärd och "Bo Könberg-rapporten". Genom utskottsförslag har välfärdsutskottet i flera år arbetat för att stimulera till ett mer långsiktigt, bärkraftigt samarbete inom det välfärdspolitiska området; hälso- och socialfrågor sett i ett sammanhang med de stora utmaningar välfärden möter nu och i framtiden.

Välfärdsutskottet i Nordiska rådet har två omfattande medlemsförslag till behandling (se bilagor):

- A 1598/välfärd om gränslös nordisk sjukvård (från Mittengruppen i Nordiska rådet)
- A 1596/välfärd om ett nordiskt ersättningssystem som kan ge äldre rätt att välja omsorg (från Cristina Husmark Pehrsson (M), Konservativa gruppen i Nordiska rådet)

Välfärdsutskottet konstaterar att de ovannämnda medlemsförslagen föreslår ett förstärkt nordiskt samarbete inom hälso- och socialsektorn på en rad områden som skulle kunna ge ett nordiskt mervärde. På sitt möte den 22 januari 2014 beslutade välfärdsutskottet i Nordiska rådet att utskottet är enigt när det gäller principen om ytterligare samarbete på hälso- och socialområdet i Norden och att äldre ska kunna ha möjlighet att flytta och få vård i ett annat nordiskt land. Det råder samtidigt en politisk oenighet bland partierna om finansieringstankegången att "pengarna ska följa patienten".

Norðurlandaráð

A 1598/välfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Norðurlandaráð

A 1598/välfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Välfärdsutskottet har svårt att realitetsbehandla medlemsförslagen förrän upplysningar föreligger från de nordiska ländernas regeringar samt Färöarna, Grönland och Åland med svar på följande frågor:

1. Med utgångspunkt i förslagen A 1598/ välfärd om gränslös nordisk sjukvård och A 1596/välfärd om ett nordiskt ersättningsystem som kan ge äldre rätt att välja omsorg, ber välfärdsutskottet om att få en beskrivning av inom vilka områden det finns ett samarbete idag, och hur samarbetet fungerar.
2. Med utgångspunkt i medlemsförslagen, ber välfärdsutskottet om att få en beskrivning av vilka ekonomiska konsekvenser förslagen innebär för stat, landsting och kommun.
3. Med utgångspunkt i medlemsförslagen, ber välfärdsutskottet om att få en konsekvensanalys av förslagen med tanke på gränshinder.
4. Med utgångspunkt i medlemsförslagen, ber välfärdsutskottet om att få en värdering av möjligheterna till att genomföra förslagen som ställts.

Stockholm, 4 februari 2014

Anders Andersson (KD)

Norðurlandaráð

A 1598/välfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14

Norðurlandaráð

A 1598/välfärd:

Fjallað um í:
Velferðarnefnd

Fylgiskjal:
– þingmannatillaga

Málsnúmer: 13-00270-14